

Tutkimussihteerin palsta

Nyt on kulunut vuosi viimeisestä palstan pidosta. Uuteen ryhdistäytymiseen on useita syitä. Tärkein on se, että koko lehden toimitustapaa ja -politiikkaa on pyritty muuttamaan varsin radikaalisti. Lehdelle on talon sisäisin järjestelyin muodostettu omasta henkilökunnasta koostuva toimitus; julkaisun toimittamiseen liittyviä tehtäviä on nyt jaettu toimiston väen kokemuksen ja mielenkiinnon mukaan. Uudistuksen keskeisenä syynä oli se, että lehti ei työvoimapulasta ja töiden ruuhkautumisista johtuen pysynyt aikataulussa eikä täysin mukana siirtolaisuustutkimuksen kehityksessä. Artikkeleiden määrän ja tason kohottamisen ohella tavoitteena on myös saada arvoisat lukijat aktivoitumaan. Sinulla on siten mahdollisuus vaikuttaa lehden sisältöön sekä siirtolaisuuden alalla käytävään keskusteluun. Uudistustyö on pitkäjänteistä toimintaa, mutta yhteistoiminnalla ja kovalla työllä tuloksia on varmasti saavutettavissa.

Instituutin tutkimustoiminta soljuu tällä hetkellä vakaissa uomissaan. Aikaisemmista varsin ikävistä lyhyistä tilaustutkimuksista on vähitellen päästy eroon, ja toiminta on vakiintumassa pidempiaikaisten perustutkimusten puolelle. Samalla muutos merkinnee sitä, että instituutin tutkijat voivat paremmin toteuttaa korkeampiin akateemisiin arvoihin liittyviä tieteellisiä intohimojaan. Esimerkiksi tutkijamme Jouni Korkiasaari on vastikään aloittanut *Maassamuuton ja rakennemuutoksen välistä yhteyttä* selvittävän hankkeen. Tutkimus etenee vakaasti kohti väitöskirjaa (näin sitä lastataan paineita nuoren tutkijan niskaan). Lyhyesti lueteltuna muut käynnissä olevat tutkimukset ovat: tutkija Kimmo Koiranen tutkii *Pakolaisuutta Suomen sanomalehdistössä*, tutkija Matti Simpanen taas selvittää *Turusta muuttaneiden paluuhalukkuutta*. Tutkija Hannele Hentula viimeistelee parhaillaan kielitieteellistä työtään, jossa tutkitaan *Australiassa asuvien suomalaisten kielikysymyksiä*.

Siirtolaisuusinstituutin keskeinen tehtävä on muuttoliiketutkimuksen edistäminen. Perinteisesti tämä on tapahtunut tekemällä itse tutkimuksia ja julkaisemalla näin saatua uutta tietoa. Tällaisella toiminnalla ei ole juurikaan voitu edistää muualla tapahtuvaa tutkimustoimintaa. Tässä suhteessa on tapahtumassa huomattavaa parannusta, sillä instituutille on myönnetty tämän vuoden valtion budjettiin varat *Siirtolaisrekisterin* perustamiseen. Tavoitteena on tallentaa tiedot mahdollisimman monesta suomalaisesta maastamuuttajasta. Toiminta aloitetaan Suomesta Amerikkaan suuntautuneen siirtolaisuuden tallentamisella. Vuosien 1880-1924 välisenä aikana maastamme lähti Yhdysvaltoihin ja Kanadaan lähes 400 000 henkeä. Näistä on n. 300 000:sta tietoja kerättyä passiluetteloihin, matkustajaluetteloihin ja ulkoministeriön tilastoihin. Kaikkiaan on Suomesta lähtenyt vuoden 1880 jälkeen yli miljoona siirtolaista.

Instituuttiin tulevan rekisteriryksikön suuruus on kolme henkeä. Toiminta on pääasiassa jo olemassaolevien manuaalisten tiedostojen sisältämän informaation siirtämistä tietokoneelle eri tietokannoiksi. Rekisteri ei valmistu aivan käden käänteessä, esimerkiksi passiluettelot ovat usein varsin vaikeasti luettavissa.

Olen arvioinut, että koko siirtolaisuuden tallentamiseen menee suunnitellulla työvoimalla yli 10 vuotta. Joskushan työ on kuitenkin aloitettava. Mitä aikaisemmin aloitetaan, sitä kiiruemmin valmistuu. Tavoitteena on rekisteri, joka palvelisi mitä monipuolisinta käyttäjäkuntaa eli tutkijoita, sukututkijoita, juuristaan kiinnostuneita siirtolaisia jne. Ruotsissa ja Norjassa olevissa vastaavissa laitoksissa toiminta on aloitettu muutama vuosi sitten, ja sikäläisistä rekistereistä on muodostunut mielenkiintoinen ja tärkeä kiintopiste siirtolaisuudesta kiinnostuneille.

Tutkimussihteerin työsarkaan liittyy myös osallistuminen erilaisten seminaarien ja konferenssien suunnitteluun. Huhtikuun 21:pänä 1989 on Siirtolaisuusinstituutissa pienimuotoinen tutkijaseminaari, jossa pohditaan pohjoismaisin ja yhdysvaltalaisin voimin siirtolaisuuden juhlavuoden antia; vuonna 1988 olivat sekä Delawaren 350-että Australian valkoisen asutuksen 200-vuotisjuhlat. Kesäkuussa ilmestyvässä numerossamme 2/1989 on tarkoitus julkaista seminaarin esitelmää.

Ensi vuonna on jo sitten hieman suurempi urakka, sillä tuolloin on järjestyksessään neljäs *Maassamuuttosymposiumi*. Valmisteleva työryhmä on juuri aloittanut työnsä, joten vasta muutaman kuukauden kuluttua voimme julkistaa alustavan ohjelman. Kiireelliset ja työn raskauttavat merkitköön jo nyt kuitenkin allakkoihinsa päivämäärät 19.-21.11. 1990. Silloin maassamuutosta ja siihen liittyvistä yhteiskunnallista ilmiöistä kiinnostuneet voivat jälleen kokoontua uuden tiedon lähteille. Eikä unohtaa sovi myöskään tilaisuuden bankettia, joka ainakin osalle väkeä muodostui viime kerralla unohtumattomaksi elämykseksi.

Ismo Söderling